

KURUMSAL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE FİNANSAL PERFORMANS İLİŞKİSİNİN WEB OF SCIENCE VERİLERİYLE BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

Makale Bilgileri

Geliş Tarihi : 17.03.2026
Kabul Tarihi : 06.08.2026
Türü : Bibliyografi Makalesi
DOI Numarası : 10.55322/mdbakis.1911369

Dr. Öğr. Üyesi Batuhan Fatih MOLLAOĞULLARI*

Bibliyografik Bilgiler

Mollaoğulları, B., F. (2026). “Kurumsal Sürdürülebilirlik ve Finansal Performans İlişkisinin Web Of Science Verileriyle Bibliyometrik Analizi” Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi (Yıl: 2026, Sayı : 79, Sayfa : 315-336) <https://doi.org/10.55322/mdbakis.1911369>

ÖZ

Çalışmada işletmelerde kurumsal sürdürülebilirlik ve finansal performans ilişkisini konu alan çalışmaların genel bir çerçevesini ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırmada literatürün nicel olarak değerlendirilmesine olanak sağlayan bibliyometrik analiz yöntemi tercih edilmiştir. Bu çerçevede Web of Science (WOS) veri tabanında endekslenen akademik dergilerde yayınlanan makaleler çerçevesinden işletmelerde kurumsal sürdürülebilirlik ve finansal performans ilişkisine dair literatürün analizi ve genel eğilimlerin ortaya konulması hedeflenmiştir. Yıl kısıtı olmaksızın yapılan taramada toplam 907 çalışma analiz kapsamında değerlendirilmiştir.

Tarihsel olarak en fazla yayın yapılan yılların 2025 (153 yayın), 2024 (106 yayın) ve 2023 (103 yayın) olduğu; en fazla yayın yapan isimlerin Sueyoshi (9), Muhammed Zahid (8), Schaltegger (7) olduğu; yayınlanan ülkelere göre dağılım konusunda Çin (148), ABD (106) ve Hindistan (65) olduğu; Kurumsal Sürdürülebilirlik (250), Sürdürülebilirlik (129), Finansal Performans (108) anahtar kelimelerin en çok başvurulan ifadeler olduğu görülmektedir.

* Manisa Celal Bayar Üniversitesi, İ.İ.B.F., İşletme Bölümü, Muhasebe – Finansman Anabilim Dalı Türkiye, b.mollaoğullari@cbu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-7218-1299

Kurumsal sürdürülebilirlik ve finansal performans arasındaki ilişkinin, tam olarak ortaya koyulabilmesi ve anlaşılabilmesi, literatürün bütüncül bir bakış açısıyla ele alınması ile mümkün olabilir. Bu açıdan değerlendirildiğinde çalışmanın sonuçları işletme yöneticileri açısından sürdürülebilirlik yatırımlarının kısa vadeli maliyet kalemi olarak değil, uzun süreli stratejik değer yaratma aracı olarak değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir. Özellikle sektör, ülke ve kurumsal yönetim yapısına bağlı olarak değişen sonuçlar, sürdürülebilirlik stratejilerinin bağlamsal analizlerle desteklenmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kurumsal Sürdürülebilirlik, Sürdürülebilirlik, Finansal Performans, Bibliyometrik Analiz

Jel Kod: Q56, M14, G32, M21

BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF CORPORATE SUSTAINABILITY AND FINANCIAL PERFORMANCE RELATIONSHIP USING WEB OF SCIENCE

ABSTRACT

This study aims to present a comprehensive research framework focusing on the relationship between corporate sustainability and financial performance. Using bibliometric analysis, a quantitative literature review tool, the study analyzes the literature and identifies general trends regarding the relationship between corporate sustainability and financial performance within the scope of articles published in academic journals indexed in the Web of Science (WoS) database. A total of 907 studies were included in the analysis, with no year restrictions.

The data shows that 2025 had the most publications with 153, followed by 2024 with 106, and 2023 with 103. The most prominent authors were Sueyoshi (9), Muhammad Zahid (8), and Schaltegger (7). In terms of geographical distribution, China (148), the USA (106), and India (65) were the leading countries. The most frequently used keywords were Corporate Sustainability (250), Sustainability (129), and Financial Performance (108).

The relationship between corporate sustainability and financial performance can be more accurately identified and understood when the literature is examined from a comprehensive and holistic perspective. In this regard, the findings of the study indicate that sustainability investments should not be considered merely as short-term cost items by business managers, but rather as strategic instruments for long-term value creation. Moreover, the results, which vary depending on factors such as sectoral characteristics, country context, and corporate governance structures, suggest that sustainability strategies should be supported by contextual analyses.

Keywords: Corporate Sustainability, Sustainability Financial Performance, Bibliometric Analysis

Jel Kod: Q56, M14, G32, M21

1. GİRİŞ

Küresel ekonomik sistemde son yirmi yılda yaşanan dönüşüm, işletmelerin performans değerlendirme kriterlerini önemli ölçüde değiştirmiştir. Geleneksel finansal başarı göstergelerine dayalı yaklaşımlar, yerini çevresel, sosyal ve yönetim boyutlarını da içeren çok boyutlu performans anlayışına bırakmıştır. Özellikle iklim değişikliği, kaynak kıtlığı, sosyal eşitsizlikler ve kurumsal şeffaflık taleplerindeki artış, işletmeleri yalnızca kâr maksimizasyonu odaklı yapılardan, paydaş temelli değer üretme anlayışına yöneltmiştir. Bu dönüşümün merkezinde ise kurumsal sürdürülebilirlik kavramı yer almaktadır. Kurumsal sürdürülebilirlik, işletmelerin ekonomik faaliyetlerini çevresel ve sosyal sorumluluk boyutlarıyla entegre ederek uzun vadeli değer yaratmayı hedefleyen stratejik bir yaklaşım olarak tanımlanmaktadır (In vd.,2024). Dolayısıyla kurumsal sürdürülebilirlik yalnızca etik bir yönelim değil; stratejik yönetim, kurumsal itibar, risk yönetimi ve uzun vadeli rekabet avantajı ile doğrudan ilişkili bir karar alanıdır. Bu nedenle sürdürülebilirlik-finance performans ilişkisine dair literatürün yapısal analizi, yöneticilerin stratejik yatırım kararlarını şekillendiren bilgi altyapısının anlaşılması açısından önem taşımaktadır.

Geleneksel finans teorileri sürdürülebilirlik yatırımlarını ek bir maliyet yükü olarak değerlendirirken, güncel yaklaşımlar bu yatırımların risk yönetimini iyileştirdiğini ve uzun vadeli finansal performansı desteklediğini savunmaktadır. Ancak literatürde işletmelerin sürdürülebilirlik performansları ile finansal sonuçları arasında pozitif ilişki bulan çalışmaların yanı sıra, artan harcamalar, azalan karlar nedeniyle negatif veya anlamsız sonuçlara ulaşan araştırmalar da mevcuttur. Dolayısıyla literatürde tek yönlü ve homojen bir bulgu setinden söz etmek mümkün değildir. İlişkinin bu karmaşık yapısı, mevcut bilgi birikiminin bütüncül bir bakış açısıyla analiz edilmesini zorunlu kılmaktadır. Bu nedenle, çalışmada söz konusu kavramların akademik yazında ele alınış biçimi, hangi temalar çevresinde yoğunlaştığını ve gelecekteki araştırmalara ne tür katkılar sunabileceğini bütüncül bir yaklaşımla incelemek amacıyla bibliyometrik analiz yöntemi kullanılmıştır.

Geniş kapsamlı bilimsel veri setlerini incelemek adına sıklıkla başvurulmuş ve metodolojik bir titizlik sunan bibliyometrik analizler, disiplinlerin tarihsel gelişimini izlemenin yanı sıra literatürdeki yeni eğilimleri ve potansiyel çalışma alanlarını belirlemede kilit bir rol oynamaktadır. (Donthu vd., 2021). Bu yaklaşım, araştırma makalelerinin, kurumların ve ülkelerin etkisini değerlendirmek için çeşitli nicel göstergeler kullanarak belirli alanlardaki araştırma dinamiklerinin yapılandırılmış biçimde analiz edilmesine imkân sağlayabilmektedir (Matorevhu, 2024). Bu analizin ortaya koyduğu metrikler ile bir konuya ilişkin önde gelen yazarlar ve kurumları, etkili yayınlar belirlenerek ortaya çıkan eğilimler, güçlü ve zayıf araştırma alanları, yeni araştırma alanı gibi hususlarda özet bulgulara erişilebilmektedir (Rejeb vd., 2023; Ellili, 2023; Dirik vd.,2023).

Literatürdeki parçalı yapıyı anlamlandırmak adına bibliyometrik analiz yöntemleri, araştırmacılara alanının haritasını çıkarma imkânı sunmaktadır. Nicel literatür inceleme araçlarından biri olan bu yöntem, belirli bir alandaki akademik üretimin gelişimini, etkileşim ağlarını ve gelecek eğilimlerini sistematik olarak ortaya koyar. Özellikle Web of Science (WoS) gibi uluslararası ölçekte tanınmış ve güvenilir veri tabanlarından elde edilen verilerle yapılan analizler, metodolojik kontrolü ve doğruluğu artırmaktadır.

Metodolojik açıdan değerlendirildiğinde, literatürün büyük ölçüde panel veri analizleri, regresyon modelleri ve ESG skor temelli ölçüm yaklaşımlarına dayandığı görülmektedir. Bu çalışma ise söz konusu ampirik literatürün yapısal bütünlüğünü ortaya koyarak araştırma kümelerini, yoğunlaşma alanlarını ve yükselen tematik eğilimleri sistematik biçimde haritalandırmaktadır.

Bu çalışma, kurumsal sürdürülebilirlik ve finansal performans arasındaki ilişkinin zamansal dinamiklerini ve yeni eğilimlerini analiz ederek literatüre katkı sağlamayı hedeflemektedir. VOSviewer yazılımının sunduğu etkili veri görselleştirme olanakları sayesinde, karmaşık yazar ve kavram ağları sistematik bir şekilde sunulmuştur. Elde edilen bulgular, araştırmacıların hangi alanlarda yoğunlaştığını ve gelecekte hangi alt başlıkların önem kazanacağını anlamak açısından temel teşkil edecektir.

2. KAVRAMSAL ARKA PLAN

Bu bölümde, kurumsal sürdürülebilirlik ve finansal performans kavramlarının kuramsal çerçevesi ortaya konulmakta; söz konusu kavramlara ilişkin temel tanımlar açıklanmakta ve iki değişken arasındaki ilişkiyi inceleyen teorik yaklaşımlar ile literatürde yer alan ilgili kavramlar ele alınmaktadır.

2.1. Kurumsal Sürdürülebilirlik ve Finansal Performans

Sürdürülebilir uzun vadeli kârlılığın, yönetim, çevre ve sosyal konular da dahil olmak üzere birçok alanda eylem ve performans gerektirdiği yönündeki artan farkındalık (BM, 2004) ve kuruluşların iyi kurumsal vatandaşlar olmaları yönündeki açık çağrılar, kurumsal sürdürülebilirliği küresel iş ve finans dünyasının ön saflarına taşıyor. 2000'li yıllardan önce nispeten bilinmeyen bir kavram olan kurumsal sürdürülebilirlik, özellikle 2007-2009 küresel finans krizinden sonra önem kazanmaya başlamıştır (Abukari vd.,2023)

Kurumsal sürdürülebilirlik genel olarak, sürdürülebilirliği sağlamak için bir şirketin çevresel ve sosyal konuları işine ve paydaşlarına entegre etmek için gönüllü olarak gerçekleştirdiği eylemleri ifade eder (ACCA, 2015). Dolayısıyla kurumsal sürdürülebilirlikte amaç tüm toplum için fayda sağlayabilmektir (Şeker ve Şengür, 2022). Günümüzde kurumsal sürdürülebilirlik, şirketlerin faaliyetlerinin temel ilkesi ve temel değeri haline gelmiştir. İşletmeler, ticari çıkarlarına dikkat etmenin yanı sıra, insan hakları, çalışanların bakımı, güvenlik ve sağlık, topluma katılım ve çevre koruma gibi sosyal değerlere de dikkat etmelidir (Lin vd., 2022)

Bu eylemlerin sonuçlarının işletmelerin finansal performanslarını nasıl etkilediğine dair son yıllarda çokça araştırma yapılmıştır. Yapılan çalışmalarda kurumsal sürdürülebilirlik faaliyetleri ile işletmelerin finansal performansları arasında pozitif ilişkinin yanı sıra negatif yönlü veya nötr ilişkinin de olduğunu ortaya koyulmuştur. Dolayısıyla kurumsal sürdürülebilirlik faaliyetlerinin işletmelerin finansal performansını ne yönde etkilediği ile ilgili kavramsal açıdan tartışmalar devam etmektedir (Hull ve Rothenberg, 2008; Ghardallou, 2022; Ioannis ve Serafeim, 2019).

2002–2011 dönemini kapsayan kapsamlı bir incelemede Lu, Chau, Wang ve Pan (2014), 84 ampirik çalışmayı analiz ederek kurumsal sürdürülebilirlik ile finansal performans ilişkisinin “hâlen sonuçlandıramamış bir araştırma hattı” olduğunu belirtmiştir. Bununla birlikte yazarlar, sürdürülebilirlik ve performans boyutları incelendiğinde çoğu çalışmada çift yönlü pozitif ilişkiler raporlandığını göstermişlerdir.

Bu bulgu, ilişkinin tek boyutlu değil, çok katmanlı bir yapı sergilediğine işaret etmektedir. Lu ve ark. (2014) ayrıca ilişkinin dinamik olduğunu, zaman ve bağlama bağlı olarak değiştiğini vurgulamışlardır. İncelenen çalışmaların giderek belirli ülkeler ve sektörler bağlamında yoğunlaşması, sürdürülebilirlik–finansal performans ilişkisinin kurumsal ve ekonomik çevre tarafından şekillendiğini göstermektedir. Bu durum, evrensel ve koşulsuz bir ilişkinin varlığına dair varsayımları sorgulamaktadır. Bu eleştirel yaklaşım, Grewatsch ve Kleindienst’in (2017) çalışmasında teorik olarak derinleştirilmektedir. Yazarlar, literatürde çoğu araştırmanın kurumsal sürdürülebilirlik ile finansal performans arasında “genel bir ilişki” bulunduğu varsayımına dayandığını, ancak bu varsayımın problemli olduğunu belirtmişlerdir. Bu nedenle araştırma odağının “iyi olmak kârlı mıdır?” sorusundan “ne zaman ve hangi koşullarda kârlıdır?” sorusuna kaydığını ifade etmişlerdir. Benzer yaklaşımı Rahi vd., (2024) ise “Çevre dostu olmak karlı mıdır?” tartışma sorusunu dönüştürerek daha çok “çevre dostu olmak ne zaman karlıdır?” sorusunun cevabını çalışmalarının finansal performans açısından kazanımlarının gerçekleşmesinin zaman alacağını ifade etmişlerdir. Bunun nedenini ise sürdürülebilirlik için hizmet ve operasyon mekanizmalarının değiştirmek için başlangıç yatırımına ihtiyaç duyulduğunu belirtmişlerdir. Kurumsal sürdürülebilirlik faaliyetleri şirket değerini ve imajını güçlendirmekte, bu durum da uzun vadede finansal performansı iyileştirmektedir. Gerçekten de sosyal sorumluluk uygulamaları firmaların marka konumunu, itibarını ve imajını geliştirmesine yardımcı olmaktadır. Ayrıca marka imajını ve kurumsal itibarı güçlendirir, satışları artırır, çalışan bağlılığı ve sadakatini oluşturur, verimliliği yükseltir, kaliteyi iyileştirir ve ek faydalar sağlar (Mousiolis, 2015; Adaba, 2018; Rogers, 2019; Wagner, 2010; Lu vd., 2014). Ayrıca iyi bir kurumsal sürdürülebilirlik performansı, kurumsal itibarı ve paydaş sadakatini artırabilir ve diğer koşullar sabit kaldığında, organizasyonel performansı da artırabilir. (Abukari vd.,2022). Türkiye adresli çalışmalarda da (Soytaş vd., 2017; Dinçer vd.,2021; Sak, 2018) sürdürülebilirlik ile finansal performans arasında pozitif ilişkinin varlığı ifade edilmiştir.

Ferrero ve Aceituno (2015), sürdürülebilirlik uygulamalarının rekabet avantajı, itibar artışı ve paydaş güveni yoluyla firma değerini yükseltebileceğini belirtmişlerdir. Çalışmalarında sürdürülebilir gelişme ile finansal performans arasında pozitif ve karşılıklı bir ilişki bulduklarını; sürdürülebilir uygulamaların finansal performansı artırdığını göstermişlerdir. Özellikle sürdürülebilirlik alt endekslerinin (toplum, insan hakları, çevre ve yönetim kurulu) finansal performansla tutarlı biçimde ilişkili olduğu belirtmişlerdir. Bir diğer çalışmada gelişmekte olan ülke bağlamında Tien, Hung Anh ve Ngoc (2020), Vietnam örneğinde kurumsal sürdürülebilirlik uygulamalarının finansal performans üzerinde pozitif ve anlamlı etkisi olduğunu göstermişlerdir. Bu bulgu, sürdürülebilirlik uygulamalarının yalnızca gelişmiş piyasalarda değil, kurumsal yapıların dönüşüm sürecinde olduğu ekonomilerde de değer yarattığını ortaya koymaktadır. Chen, Song ve Gao (2023) ise ESG (çevresel, sosyal ve yönetim) performansının finansal sonuçlar üzerindeki etkisini analiz ederek ESG skorlarının finansal performansla pozitif ilişkili olduğunu; etkinin firma özelliklerine bağlı olarak farklılaştığını raporlamamışlardır. Bu sonuç, Grewatsch ve Kleindienst’in (2017) çalışmasını ampirik olarak desteklemektedir.

Sürdürülebilirliğin finansal performansa etkisini daha geniş bir literatür perspektifinden inceleyen Alshehhi, Nobanee ve Khare (2018), literatürde sürdürülebilirlik ile finansal performans arasında çoğunlukla pozitif ilişki bulunduğunu; ancak ülkeler, sektörler ve kullanılan performans ölçütlerine göre sonuçların değiştiğini belirtmişlerdir. Yazarlar ayrıca, gelişmekte olan ülkelerde bu ilişkinin yeterince incelenmediğini ve bağlamsal boşluk bulunduğunu vurgulamışlardır. Bununla birlikte sürdürülebilirlik-

ğin üç boyutunun (ekonomik, çevresel, sosyal) bütüncül biçimde ele alınmamasının teorik dağınıklığa yol açtığı ifade edilmiştir.

Ayrıca literatürde kurumsal sürdürülebilirlik girişimlerinin ciddi bir kısa vadeli nakit çıkışı yaratabilme olasılığından kaynaklı işletmelere ek maliyet yükü getirdiği dolayısıyla finansal performansı özellikle kısa vadede negatif etkilediğini ifade eden çalışmalar da söz konusudur. Nitekim Friedman (1970), şirketlerin tek sorumluluğunun kârı maksimize etmek olduğunu; sosyal harcamaların hissedarların parasını “çalmak” (agency cost) olduğunu savunmuştur. Sarkis ve Cordeiro (2001), yüksek ESG performansının varlık kârlılığını (ROA) baskılayabildiğini ampirik olarak ortaya koymuştur. Bu durum, özellikle Bénabou ve Tirole (2010) kurumsal sosyal sorumluluğu sadece bir maliyet kalemi olarak değil, aynı zamanda yöneticilerin “kurumsal imaj” yönetimi aracı olarak görmüşler ve yöneticilerin stratejik odaklarını yitirerek sosyal projelere rasyonel olmayan seviyelerde kaynak ayırması, hissedar değerinin aşınmasına yol açabileceğini ifade etmişlerdir. Barnea ve Rubin, (2010) kurumsal sosyal sorumluluğun hissedarlar ve yöneticiler arasındaki bir çatışma kaynağı olduğunu savunmuşlardır. Ayrıca yöneticilerin kendi sosyal statülerini artırmak için “aşırı yatırım” (over-investment) yapma eğiliminde olduklarını ve bunun firma değerini maksimize etmediğini ampirik olarak kanıtlamışlardır. Trumpp ve Guenther (2017), 2361 şirket üzerinde yaptığı çalışmada karbon performansı ile borsa performansı ve karlılığı çalışmada karbon olmayan ilişkiler olduğunu ifade etmiş bu durumu U eğrisi ile (azalan marjinal fayda) açıklayarak, sürdürülebilirlik faaliyetlerinin ancak optimum bir seviyeye kadar finansal değer yarattığını, bu eşik aşıldığında ise negatif korelasyonun başladığını savunmuşlardır.

Bu iki durumu Sueyoshi ve Goto (2012) ortaya koydukları yaklaşımda şirketlerin çevresel regülasyonlara ‘doğal elden çıkarma’ (natural disposability) stratejisiyle yaklaştıklarında; yani kirliliği azaltmak için operasyonel kapasitelerini daralttıklarında, sürdürülebilirlik ve finansal performans arasında kaçınılmaz bir negatif ilişki ortaya çıktığını ifade etmişlerdir. Ancak, ‘yönetimsel elden çıkarma’ stratejisini benimseyen ve çevresel hedefleri teknolojik inovasyonla birleştiren işletmelerin hem operasyonel verimliliklerini artırdıkları hem de çevresel etkilerini minimize ederek ‘birleştirilmiş verimlilik’ sağladıkları ortaya koymuşlardır. Dolayısıyla literatürde ortaya çıkan çelişkili bulguların temel nedeni, şirketlerin sürdürülebilirliği bir maliyet unsuru olarak mı yoksa stratejik bir inovasyon tetikleyicisi olarak mı yönettiğiyle ilgili olduğunu ortaya koymuşlardır. Sonuç olarak, kurumsal sürdürülebilirliğin finansal performansa katkısı, pasif bir uyum sürecinden ziyade, aktif ve teknoloji odaklı bir yönetim stratejisinin çıktısı olduğunu ifade etmişlerdir.

3. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Bu bölümde araştırmanın modeli, kullanılan veri seti, veri analizi süreci ve elde edilen bulgular sunulmaktadır.

3.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada işletmelerde kurumsal sürdürülebilirlik ve finansal performans ilişkisini konu alan çalışmaların genel bir şemasını ortaya koymak amaçlanmıştır. Nicel literatür inceleme araçlarından biri olan bibliyometrik analiz yönteminin kullanıldığı bu çalışmada, Web of Science (WoS) veri tabanında taranan akademik dergilerde yayımlanan makaleler temel alınarak işletmelerde kurumsal sürdürülebilir-

lik ile finansal performans arasındaki ilişkiye dair literatür analiz edilmiş aynı zamanda alandaki genel eğilimlerin ortaya konulması amaçlanmıştır.

3.2. Veri Seti ve Verilerin Analizi

Bu çalışmada bibliyometrik analiz yapmaya yardımcı olan veri analizi aracı olan VOSviewer programı kullanılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkilerin zamansal dinamiklerinin ve yeni eğilimlerin analiz edilmesine imkân tanınması; nicel özetler ve tablolar aracılığıyla verinin sistematik olarak sunulmasını, etkili veri görselleştirme olanaklarını ve bütüncül bir analiz çerçevesini desteklemesi nedeniyle bu yöntem tercih edilmiştir.

Bu çalışmanın veri seti, Web of Science (WoS) veri tabanından elde edilmiştir. WoS; bibliyometrik analizlerde gerekli olan yüksek doğruluk ve tutarlılığa sahip verileri sağlaması, gelişmiş tarama ve filtreleme imkânlarıyla analiz sürecinde metodolojik kontrolü desteklemesi ve farklı disiplinleri kapsayan, uluslararası ölçekte tanınmış ve bilimsel açıdan güvenilir yayınları içermesi nedeniyle, bibliyometrik araştırmalarda yaygın olarak başvurulmuş temel veri tabanlarından biri olarak kabul edilmektedir.

Web of Science (WoS) veri tabanında “Corporate Sustainability Performance” OR “Corporate Sustainability” (Topic) and “Financial Performance” OR “Firm Performance” OR “Economic Performance” OR “Financial Success” anahtar kelimeleriyle “makale başlığı, özet, anahtar kelimeler” sekmesi seçilerek yapılan tarama sonucunda ulaşılan 907 çalışma analize konu olmuştur. Herhangi bir yıl sınırı bulunmamaktadır. Veri çekim tarihi: 01 Şubat 2026’dır. Bu tarih itibarıyla elde edilen tüm makaleler analize dahil edilmiştir. Araştırma kapsamında kullanılan veri seti, hakemli bilimsel dergilerde yayımlanan makalelerle sınırlandırılmıştır. Çalışmaya dahil edilen yayınların yazım dili İngilizce olarak belirlenmiştir. Elde edilen veriler ise yazar, atıf, dergi, ülke, organizasyon ve anahtar kelime analizleri çerçevesinde incelenmiştir.

3.3. Araştırma Soruları

Son yıllarda sürdürülebilirlik kavramının hem ülkeler hem de işletmeler açısından giderek daha önemli hale gelmesi akademik yazında çalışmaların artışını da beraberinde getirmiştir. Buna ek olarak sürdürülebilirlik çalışmalarının temel amacı değer maksimizasyonu olan işletmelerin finansal performanslarına etkisinin belirlenmesi ve analiz edilmesi literatürde giderek daha fazla ilgi gören bir konu olmuştur. Bu çalışma, kurumsal sürdürülebilirlik ve finansal performans ilişkisi alanında yapılan makalelerinin bibliyometrik analizini yaparak alandaki eğilimleri, en çok incelenen konuları, yayın yapan kurum ve ülkeleri ve en çok atıf alan çalışmaları belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda, aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranacaktır:

Kurumsal sürdürülebilirlik ve finansal performans ilişkisi alanında yapılan çalışmaların yıllara göre dağılımı nasıldır?

En çok incelenen temalar nelerdir?

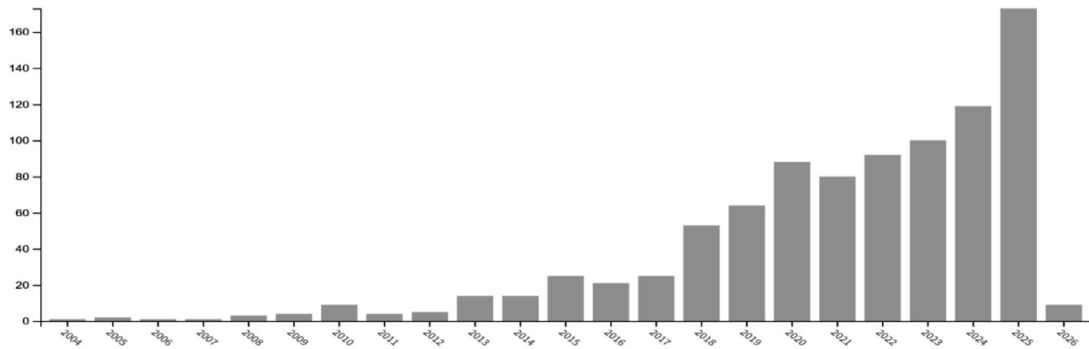
Kurumsal sürdürülebilirlik ve finansal performans ilişkisini konu alan çalışmalar en çok hangi ülkelerde ve kurumlarda yapılmıştır?

Kurumsal sürdürülebilirlik ve finansal performans ilişkisi alanında en çok atıf alan çalışmalar hangileridir?

Kurumsal sürdürülebilirlik ve finansal performans ilişkisi konu alan literatürde hangi anahtar kelimeler ve konular ön plana çıkmaktadır?

4. BULGULAR

Bu başlık altında araştırmada elde edilen bulgular sunulmuştur.

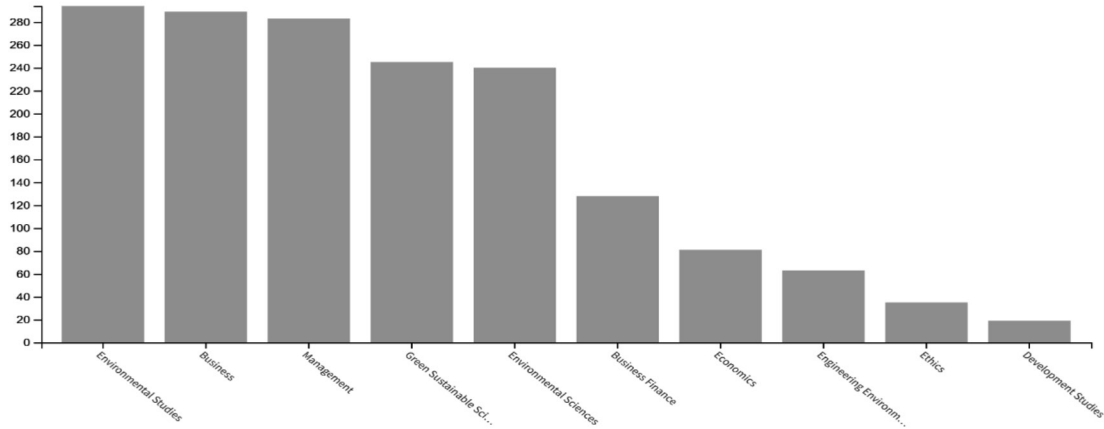
Şekil 1.Çalışmaların Yıllara Göre Dağılımı (2004 -2026)

Web Of Science veri tabanında 2004 -2026 yılları arasında 907 yayın (9 yayın 2026 yılından) bulunmaktadır. 2004 -2026 yılları arasında yapılan yayınlar incelendiğinde 2004- 2012 yılları arasında toplam 30 yayın varken, 2012 yılından sonra yayın sayısı hızla artmaya başladığı görülmüştür. Çavmak & Hatunoğlu (2025) yaptıkları çalışmada bu durumu 2012 yılında düzenlenen Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma konferansında alınan kararlar ile doğrudan ilişkili olduğunu ifade etmişler ve bu durumun küresel farkındalığı artırdığını değerlendirmişlerdir. Konferansta sürdürülebilir tüketim ve üretim modelleri konusunda ileriye dönük kararlar alınmış ayrıca şirketlerin sürdürülebilirlik raporlaması, özel sektörün rolü ve sürdürülebilir üretim-tüketim konuları vurgulanmıştır (UN, 2012). Diğer taraftan en çok yayın yapılan yıllar sırasıyla 2025 (n=153), 2024 (n= 106) ve 2023 ‘tür (n=103).

En fazla atıf alan yazarların atıf aldıkları çalışmalar ile bu çalışmaların yayımlandığı yıl ve dergi bilgileri değerlendirildiğinde ise;

1. Khan, M; Serafeim, G ve Yoon, A tarafından yazılan ve 2016 yılında Accounting Review dergisinde yayımlanan “Corporate Sustainability: First Evidence on Materiality” başlıklı çalışma.
2. Duque-Grisales, E and Aguilera-Caracuel, J tarafından yazılan ve 2021 yılında “Journal of Business Ethics” dergisinde yayımlanan “ Environmental, Social and Governance (ESG) Scores and Financial Performance of Multilatinas: Moderating Effects of Geographic International Diversification and Financial Slack” başlıklı çalışma.

3. Xie, J; Nozawa, W; Managi, S. tarafından yazılan ve 2019 yılında “Business Strategy and The Environment” dergisinde yayımlanan “Do environmental, social, and governance activities improve corporate financial performance?” başlıklı çalışma.

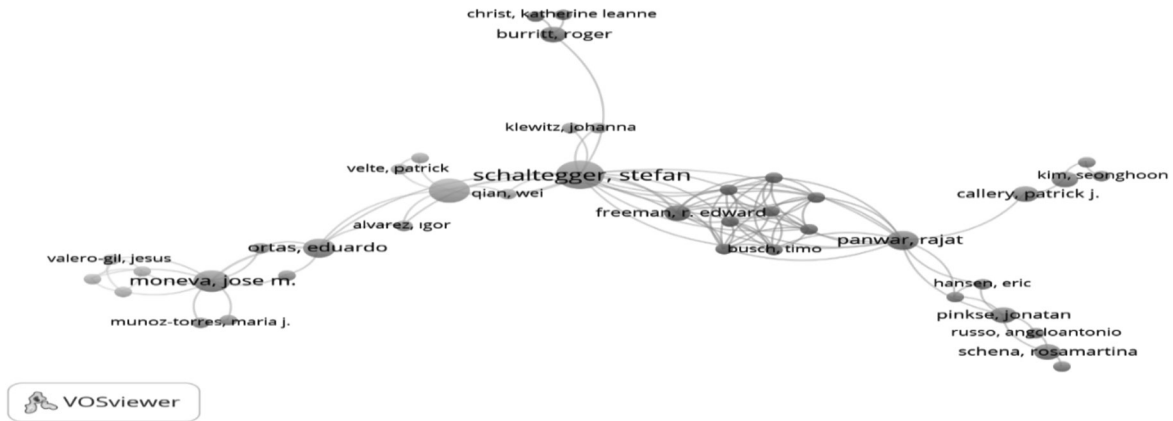

Şekil 2: Yayınların Web of Science Kategorileri

Araştırmaların WoS kategorileri incelendiğinde yayınların çevresel ekonomi, işletme, yönetim, çevre bilimleri bilim dallarında daha fazla yoğunlaştığı görülmektedir. Şekil 2, ilgili konunun hem işletme ve yönetim boyutunun olması hem de çevresel etkilerinin olması kaynaklı çokça disiplinler arası çalışıldığını göstermektedir.

4.1. Ortak Yazar Analizi (Co-authorship of Authors)

Yazarlar arasındaki ortak yazarlık ilişkilerini belirlemek ve iş birliği ağlarını ortaya koymak amacıyla en az bir yayın ve en az bir atıf ölçütü dikkate alınarak bir ağ haritası oluşturulmuştur. Gerçekleştirilen analiz sonucunda en güçlü bağlantılara sahip yazarların tek bir küme altında toplandığı, bu kümede 9 yazarın yer aldığı ve toplam 107 bağlantının bulunduğu görülmüştür. En çok atıf alan yazarların 1817 atıf ile Mozaffar Khan, George Serafeim ve Aaron Yoon olmuştur. Toplam bağlantı gücü açısından ise da ilk üçte sırasıyla Muhammad Zahid, Haseeb Ur Rahman, Stefan Schaltegger olmuştur.

Şekil 3. Yazarlar Arası İş Birliğini Gösteren Ortak Yazar Bağları

4.2. Yazarların Atıf Analizi (Citation of authors)

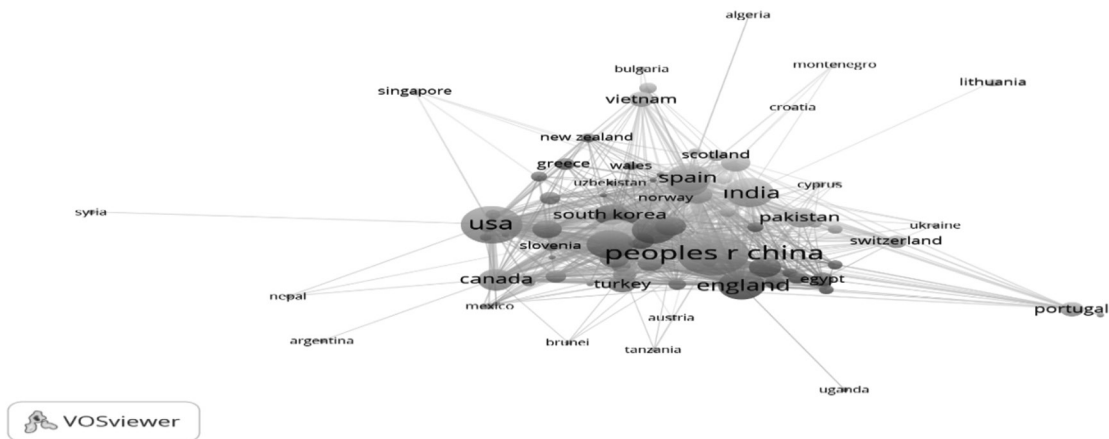
Yazarlar arasındaki atıf ilişkilerini incelemek amacıyla en az bir yayın ve en az bir atıf kriteri esas alınarak yazar atıf analizine yönelik bir ağ haritası oluşturulmuştur. Birbirleriyle bağlantılı olduğu belirlenen 1471 yayın üzerinden gerçekleştirilen analiz sonucunda 46 küme, 8629 bağlantı ve 9328 toplam bağlantı gücü elde edilmiştir. En çok atıf alan yazarların 1817 atıf ile Mozaffar Khan, George Serafeim ve Aaron Yoon birinci, [Duque-Grisales, E.](#) ve [Aguilera-Caracuel, J.](#) 693 atıf ile ikinci Jun Xie, Wataru Nozawa ve Shunsuke Managi ise 684 atıf ile üçüncü olmuştur. Toplam bağlantı gücü açısından ise da ilk üçte sırasıyla Darren Lee, Julie Walker, Zillur Rahman olmuştur.

Şekil 4. Yazarların Atıf Bağları

4.3. Ülkelerin Atıf Analizi (Citation of Countries)

Araştırmaların kaynak ülkelerine göre oluşan atıf ilişkilerini incelemek amacıyla bir ağ haritası oluşturulmuştur. Analiz sürecinde, bir ülkenin en az bir yayın üretmiş ve en az bir atıf almış olması kriterleri dikkate alınmıştır. Bu kapsamda birbirleriyle bağlantılı olduğu belirlenen 88 gözlem birimi üzerinden gerçekleştirilen analiz sonucunda 14 küme, 810 bağlantı ve toplam 2528 bağlantı gücü belirlenmiştir. En fazla atıf alan ülkeler ABD (8838), Çin (4723), Almanya (3616) olmuştur. Toplam bağlantı gücü açısından ise sıralama ABD, Almanya ve Hindistan şeklinde olmuştur. Eser sayısı olarak ise sıralama Çin (148), ABD (106) ve Hindistan (65) şeklindedir.

Şekil 5.Ülkelerin Atıf Bağları

4.4. Kurumların Atıf Analizi (Citation of Organizations)

Kurumlar arası atıf ağının yapılandırılmasında, her bir kurum için asgari bir yayın ve bir atıf alma ölçütü temel alınmıştır. Bu filtreleme neticesinde, birbiriyle etkileşim içerisinde olduğu saptanan toplam 888 gözlem birimi analitik sürece dahil edilmiştir. Toplamda 40 küme, 4503 bağlantı ve toplam bağlantı gücü 4951 olarak tespit edilmiştir. New Mexico Inst Min. & Technol. (9), Queensland University (8) ve Malaysia Putra University – Bükreş University (Economic Studies) (8) eserle temsil edilmiştir. En fazla atıf alan yayınların kurumları ise Minnesota University (1878), Harvard University (1817) ve Queensland University (1270) olmuştur.

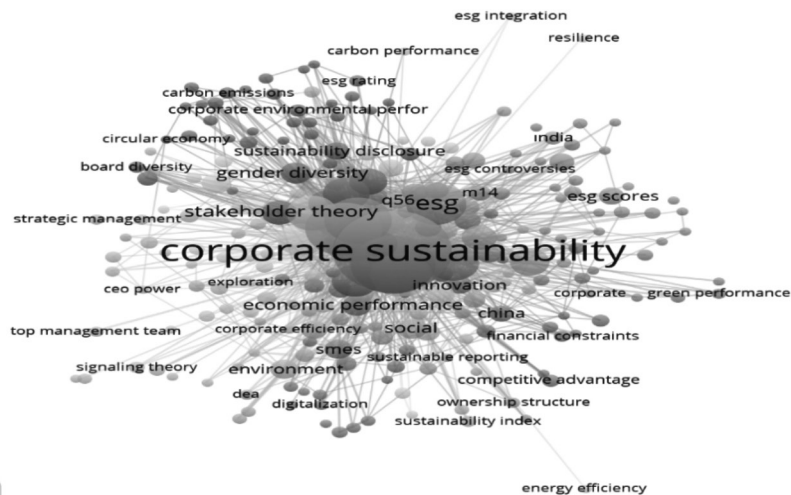

VOSviewer

Şekil 6. Kurumların Atıf Bağları

4.5. Anahtar Sözcük Analizi (Co-occurrence of Author Keywords)

Analiz kapsamında en az 3 defa görülen ve birbirleriyle bağlantılı olduğu belirlenen 241 gözlem birimi dikkate alınmıştır. Gerçekleştirilen analiz sonucunda toplam 16 küme, 1878 bağlantı ve 2838 toplam bağlantı gücü tespit edilmiştir. Corporate Sustainability (Kurumsal Sürdürülebilirlik) 250, Sustainability (Sürdürülebilirlik) 108, Financial Performance (Finansal Performans) 108 ve Corporate Social Responsibility (Kurumsal Sosyal Sürdürülebilirlik) 81 tekrar ile başlarda gelmektedir.

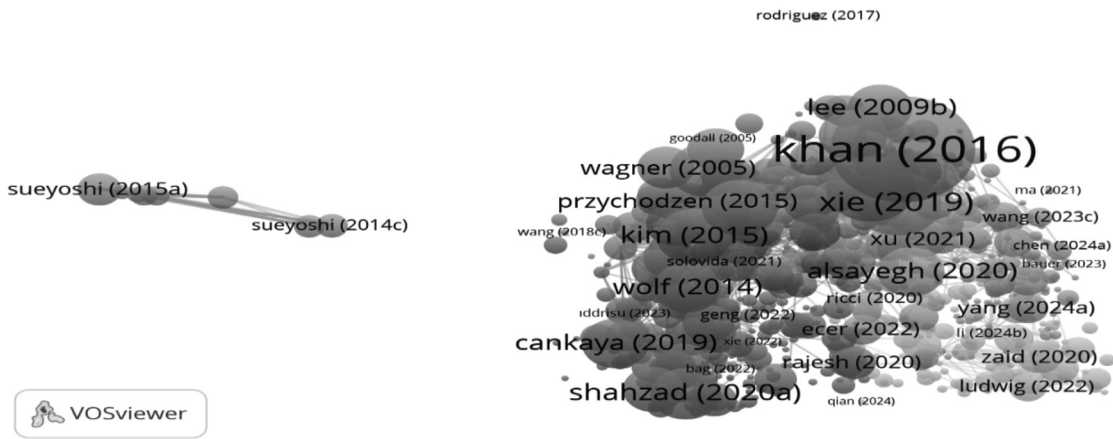

VOSviewer

Şekil 7. En Sık Kullanılan Anahtar Kelime Bağları

4.6. Metinlerin Bibliyografik Eşleşme Analizi (Bibliographic Coupling of Documents)

Bibliyografik eşleşme, iki farklı ve birbiri ile ilişkili olmayan kaynağın aynı çalışmaya atıfta bulunması durumunda ortaya çıkan ilişkiyi ifade etmektedir. Bu kapsamda gerçekleştirilen bibliyografik eşleşme analizinde en az bir atıf almış olma kriteri esas alınmıştır. Belirlenen ölçüt doğrultusunda birbirleriyle bağlantılı olduğu tespit edilen 787 yayın üzerinden analiz gerçekleştirilmiştir. Analiz sonuçlarına göre 5 küme, 115011 bağlantı ve 234663 toplam bağlantı gücü belirlenmiştir. En fazla bibliyometrik eşleşme olan yayınlar Khan (2016), 1817 atıf, Duque -Grisalas (2021), 693 atıf, Xie (2019), 684 atıf, Xie Bansal (2017), 507 atıf ile en üst sıralamayı oluşturmuşlardır. Toplam bağlantı gücünün en yüksek olduğu eserler ise Bansal (2017), Köseoğlu (2021) ve Estevez -Mendoza (2025) olmuştur.

Şekil 8. Eserlerin Bibliyografik Eşleşme Bağları

4.7. Yazarların Bibliyografik Eşleşme Analizi (Bibliographic Coupling of Authors)

Analiz sürecinde en az bir yayın üretmiş ve en az bir atıf almış olma kriteri dikkate alınmıştır. Bu kapsamda aralarında bağlantı bulunduğu belirlenen 2089 birim üzerinden gerçekleştirilen analiz sonucunda 13 küme, 854669 bağlantı ve 2327940 toplam bağlantı gücü elde edilmiştir. En fazla bibliyografik eşleşme olan yazarlar Mozaffar Khan, George Serafeim, Aaron Yoon 1817 alıntı ve 3475 bağlantı gücü ile ilk sırada, Stefan Schaltegger 875 alıntı ve 17838 bağlantı gücü ile ikinci sırada, Ivan Montiel ise 807 alıntı ve 8949 bağlantı gücü ile üçüncü sırada yer almıştır.

aboutalebi, reyhaneh

sueyoshi, toshiyuki

elamer, ahmed a.

jing, hao

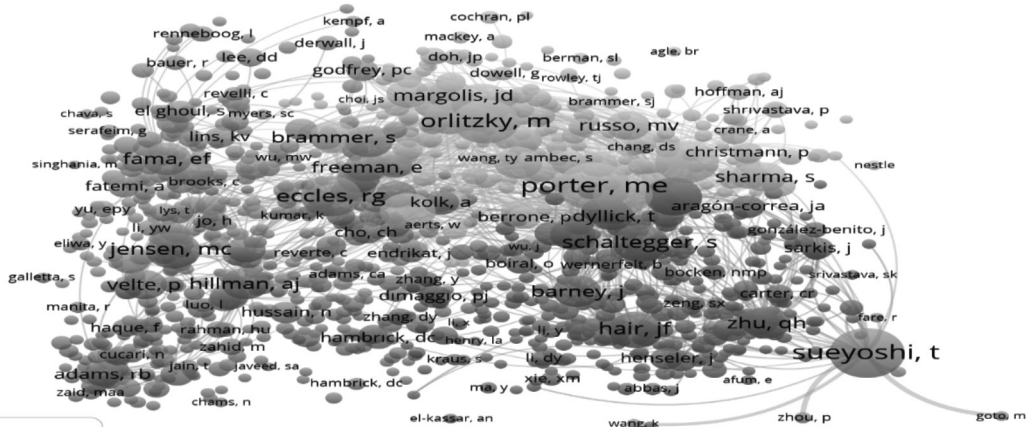
cameron, bruce

VOStviewer

Şekil 9.Yazarların bibliyografik eşleşme bağları

4.8. Yazarların Ortak Atıf Analizi (Co-citation of Co-authors)

Ortak atıf (co-citation), bir çalışmada farklı kaynakların birlikte referans gösterilmesiyle ortaya çıkan ilişkiyi ifade etmektedir. Gerçekleştirilen ortak atıf analizinde en az atıf sayısı 10 olarak belirlenmiş ve bu ölçüt doğrultusunda 1138 birim üzerinden değerlendirme yapılmıştır. Analiz sonucunda 5 küme, 218580 bağlantı ve 584212 toplam bağlantı gücü elde edilmiştir. En yüksek ortak atıf değerine sahip yazarların ise Sueyoshi (334), Porter (317) ve Orlitzky (257) olduğu görülmüştür.

Şekil 10.Ortak atıf yapılan yazarlar arası bağlar

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmanın temel amacı, kurumsal sürdürülebilirlik ve finansal performans ilişkisini konu alan akademik çalışmaların genel bir şemasını VOSviewer yazılımı aracılığıyla ortaya koymaktır. WOS veri tabanında yapılan tarama neticesinde elde edilen 907 yayın üzerinden gerçekleştirilen analizler, alanın 2004 yılından günümüze kadar olan evrimini göstermektedir. Veriler incelendiğinde, 2012 yılından sonra yayın sayısında hızlı bir artış yaşandığı ve en yüksek akademik üretimin 2025 (n=153), 2024 (n=106) ve 2023 (n=103) yıllarında gerçekleştiği görülmektedir. Bu durum, konunun güncelliğini koruduğunu ve akademik ilginin her geçen gün arttığını göstermektedir.

Analiz kapsamında yazarların ortak yazarlık ve atıf bağları incelendiğinde, Mozaffar Khan, George Serafeim ve Aaron Yoon'un 1817 atıf ile literatürdeki en etkili isimler olduğu tespit edilmiştir. Özellikle bu yazarların 2016 yılında *Accounting Review* dergisinde yayımladıkları "Corporate Sustainability: First Evidence on Materiality" başlıklı çalışma, alanın temel referans kaynaklarından birini oluşturmaktadır. Ayrıca toplam bağlantı gücü açısından Muhammad Zahid, Haseeb Ur Rahman ve Stefan Schaltegger gibi isimlerin iş birliği ağlarında merkezi roller üstlendiği görülmektedir. Kurumsal düzeyde ise Minnesota, Harvard ve Queensland üniversitelerinin en fazla atıf alan kurumlar olarak öne çıkması, konunun küresel ölçekteki akademik ağırlığını göstermektedir. Bunun yanı sıra Duque-Grisales ve Aguilera-Caracuel (2021) ile Xie, Nozawa ve Managi (2019) tarafından yapılan çalışmalar, toplam bağlantı gücü ve atıf sayıları bakımından literatürün entelektüel yapısını şekillendiren diğer baskın eserler olarak öne çıkmaktadır.

Ülkeler bazında yapılan analizlerde, ABD (8838 atıf), Çin (4723 atıf) ve Almanya (3616 atıf) en fazla akademik etkiye sahip ülkelerdir. Eser sayısı bakımından Çin (148) ve Hindistan'ın (65) ilk sıralarda yer alması, sürdürülebilirlik ve finansal performans ilişkisinin gelişmekte olan pazarlarda da yoğun bir araştırma konusu olduğunu vurgulanmaktadır. Ayrıca bu durum literatürün coğrafi olarak çeşitlendiğini göstermektedir. Önceki literatür incelemelerinde vurgulanan "gelişmiş ülke yoğunluğunun kısmen kırılmaya başladığı" söylenebilir. Anahtar kelime analizleri ise literatürün odak noktalarını belirlemektedir. «Corporate Sustainability» (250 tekrar), «Sustainability» (108 tekrar) ve «Financial Performance» (108 tekrar) kavramlarının yanı sıra «Stakeholder Theory», «ESG», «Gender Diversity» ve «Circular Economy» gibi terimlerin sıklıkla bir arada kullanılması, konunun disiplinlerarası bir derinlik kazandığını göstermektedir.

Anahtar kelime ortak kullanım analizi özet olarak verildiğinde ise, "Corporate Sustainability" (250 tekrar), "Financial Performance" (108 tekrar) ve "ESG" kavramlarının literatürün merkezini oluşturduğunu göstermektedir. Bu kavramların "Stakeholder Theory", "Gender Diversity" ve "Circular Economy" gibi terimlerle kurduğu güçlü bağlar, konunun disiplinlerarası bir derinlik kazandığını işaret etmektedir. Bu durum aynı zamanda sürdürülebilirliğin yalnızca etik bir sorumluluk değil, paydaş temelli değer yaratma mekanizması olarak ele alındığını göstermektedir. Özellikle son dönemde literatürde yer bulan "Carbon Performance" ve "Digitalization" gibi kavramlar, gelecekteki araştırmaların teknolojik dönüşüm ve iklim odaklı performans ölçümlerine kayacağını göstermektedir. Dolayısıyla literatür sürdürülebilirlik-finance ilişkisini tek boyutlu bir kârlılık tartışması olmaktan çıkarak, rekabet avantajı, risk yönetimi ve uzun vadeli değer yaratımı bağlamında konumlandırmaktadır.

1817 atıf ile en çok atıf alan Mozaffar Khan, George Serafeim ve Aaron Yoon çalışmalarında her sektör için kabul edilen sürdürülebilirlik yatırımlarını firma düzeyindeki sürdürülebilirlik derecelendirmeleriyle eşleştirerek özgün bir veri seti oluşturmuşlardır. Bu yaklaşım, araştırmacıların sürdürülebilirlik yatırımlarının firma değeri üzerindeki etkilerine ilişkin literatüre yeni ampirik kanıtlar sunmalarına olanak sağlamıştır. Çalışma sonucunda portföy getirilerine dayalı hisse senedi regresyon analizleri hem de firma düzeyinde panel veri regresyonları kullanarak, maddi sürdürülebilirlik konularında yüksek performans gösteren firmaların, aynı konularda düşük performans gösteren firmalara kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek getiri sağladığı görülmüştür (Khan vd., 2016)

693 atıf ile ikinci sırada atıf alan Duque-Grisales, E. ve Aguilera-Caracuel, J. çalışmalarında Latin Amerika'daki çok uluslu şirketlerin (multilatinas) faaliyet gösterdiği gelişmekte olan piyasalarda, firmaların finansal performansı (FP) ile çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) skorları arasında bir ilişki bulunup bulunmadığı incelemiştir. Çalışma sonucunda ESG skoru ile finansal performans arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif bir ilişki bulunduğu görülmüştür. Ayrıca, çevresel, sosyal ve yönetim boyutları ayrı ayrı incelendiğinde, her bir boyutun çok uluslu şirketlerinin finansal performansı ile negatif ilişki içinde olduğu tespit edilmiştir. Ek olarak çalışma sonucunda finansal bolluk (financial slack) ve coğrafi uluslararası çeşitlendirmenin, ESG boyutları ile firma finansal performansı arasındaki ilişkide düzenleyici (moderating) etkiye sahip olduğuna dair kanıt sunulmuştur (Grisales ve Caracuel, 2021)

684 atıf ile en çok atıf alanlarda üçüncü olan Jun Xie, Wataru Nozawa ve Shunsuke Managi çalışmalarında çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) konularına duyarlılık gösteren firmaların aynı zamanda etkin ve kârlı olup olamayacağını belirlemek amacıyla, kurumsal etkinlik ile kurumsal sürdürülebilirlik arasındaki ilişkiyi ve ESG faaliyetleri ile kurumsal finansal performans arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışmada ESG bilgilerine ilişkin kurumsal şeffaflığın, yüksek ya da düşük açıklama düzeylerinde değil, orta düzeyde açıklama seviyesinde kurumsal etkinlikle pozitif yönlü bir ilişki sergilediği ortaya koyulmuştur. Ayrıca ESG faaliyetlerinin büyük çoğunluğunun aktif kârlılığı (ROA) ve piyasa değeri ile negatif olmayan (nonnegative) ilişkisi olduğu tespit edilmiştir (Xie vd.,2019).

Ortak atıf ağları analizine bakıldığında en fazla ortak atıf yapılan yazarlar Sueyoshi (334), Porter (317) ve Orlitzky (257)) olarak tespit edilmiştir. Kurumsal sürdürülebilirlik ve finansal performans ilişkisinde Sueyoshi 'nın yayınları bu alandaki temel çalışmalar olarak nitelendirilebilir.

Sueyoshi en çok atıf alan çalışmalarında kurumsal sürdürülebilirlik ve kurumsal finansal performans arasındaki ilişkiyi metodolojik zemine oturatarak en etkili yaklaşımlardan biri olan birleştirilmiş verimlilik yaklaşımını ortaya koymuştur. Sueyoshi çalışmasında, veri zarflama analizi (DEA) ile operasyonel verimlilik ve çevresel verimlilik skorlarını kullanarak birleştirilmiş verimlilik skorunu hesaplaması açısından literatüre yeni kavram (model) kazandırmıştır. Özellikle enerji ve sanayi sektörleri üzerine yaptığı çalışmalarda, karbon emisyonu, enerji verimliliği ve çevresel etkinlik göstergelerini finansal performans metrikleriyle birlikte ele alarak sürdürülebilirliğin sadece etik bir tercih değil, aynı zamanda operasyonel verimlilik üzerinden değer yaratma aracı olarak finansal sonuçları etkileyen stratejik bir unsur olduğunu ortaya koymuştur. Sueyoshi'nin metodolojik yaklaşımı, kurumsal sürdürülebilirliğin sadece bir maliyet unsuru değil, operasyonel verimlilikle stratejik bir denge içerisinde yönetilmesi gere-

ken bir performans boyutu olduğunu savunması bakımından literatürde ayrı bir konumda değerlendirilmektedir. Ayrıca Sueyoshi sürdürülebilirliğin finansal performans üzerindeki etkisinin statik bir çıktıdan ziyade, “yönetsel esneklik” ve “teknolojik adaptasyon” yeteneğine bağlı dinamik bir süreç olduğunu vurgulamıştır. Ortaya koyduğu bu bütünlük perspektif, literatürdeki çelişkili bulguların (pozitif, negatif veya nötr) temelinde yatan metodolojik farklılıkları açıklamakta ve sürdürülebilirliği modern finansal performans analizlerinin ayrılmaz bir parçası haline getirmiştir. Bu nedenle ortak atıf ağlarında merkezi bir konumda yer alması, alanın teorik ve metodolojik gelişimine yaptığı katkıyla uyumludur. (Sueyoshi & Goto, 2011; Sueyoshi & Goto, 2012; Sueyoshi vd., 2017)

Kurumlar düzeyinde yapılan atıf analizi sonucunda en yüksek atıf sayısına sahip kurumlar ortaya konulmuştur. Sıralama Minnesota University (1878), Harvard University (1817) ve Queensland University (1270) şeklinde olmuştur. Minnesota Üniversitesinde kurumsal sürdürülebilirlik üzerine yapılan akademik çalışmaların yüksek atıf oranlarına sahip olması, üniversitenin sürdürülebilirlik çalışmalarına verdiği önemden ve bu çerçevede bünyesinde sürdürülebilirlik ofisi bulunması ile ilişkilendirilebilir. Kurumun, sürdürülebilirliği üniversitenin tüm yönlerine dahil etmeye kararlı olduğunu bu çerçevede öğretim, araştırma, sosyal yardım ve bunları destekleyen faaliyetleriyle bu alanda öncü rol üstlenmek istediği görülmektedir. (Office of Sustainability. (n.d.). Home. URL). Ayrıca bu konuda literatürdeki etkili ismin” Mozaffar Khan”ın Harvard ve Minnesota Üniversitesi araştırmacısı olması bu durumun ortaya çıkması ile ilişkilendirilebilir.

Yayınlarda en sık kullanılan anahtar sözcüklere bakıldığında 250 tekrar ile corporate Sustainability (kurumsal sürdürülebilirlik), 129 tekrar ile Sustainability (sürdürülebilirlik), 108 tekrar ile financial performance (finansal performans), 81 tekrar ile corporate social responsibility (kurumsal sosyal sorumluluk), 73 tekrar ile sustainable development (sürdürülebilir kalkınma), kavramları karşımıza çıkmaktadır. Bu alanda gelecekte çalışma yapacak araştırmacıların, başlık, özet ve anahtar kelime bölümlerinde ilgili kavramları tutarlı ve sistematik biçimde kullanmaları önemlidir. Anahtar terimlerin sistematik bir şekilde tercih edilmesi, literatürde kavramsal netliğin sağlanmasına ve konunun daha açık bir çerçevede ele alınmasına katkı sunar. Bu yaklaşım, araştırmanın bütünlüğünü güçlendirir ve akademik değerini yükselten önemli bir unsur olarak değerlendirilebilir.

1997 yılından 2025 yılına kadar geçen dönemde, kurumsal sürdürülebilirlik kavramının kuramsal temellerinin ortaya koyulduğu ve işletmeler üzerindeki finansal etkilerini literatür taraması kapsamında 14 çalışmanın derinlemesine değerlendirildiği çalışmada (Yılmazcan, 2026), kurumsal sürdürülebilirlik uygulamalarının çoğunlukla işletmelerin finansal performansını olumlu etkilediğini ve kurumsal sürdürülebilirliğin rekabet avantajı için stratejik bir gereklilik olduğu savunulmuştur. Bir diğer literatür incelemesinde (Goyal vd., 2013), 101 makale sürdürülebilirlik performansı ile firma performansı arasındaki ilişkiye dair taksonomi sunmak adına incelenmiştir. Araştırmacılar sürdürülebilirlik performansı ile firma performansı arasındaki ilişkiye dair araştırmaların büyük ölçüde gelişmiş ülkelerde gerçekleştirildiğini ortaya koymuşlardır. Jadhav ve Sarangi (2025) yaptıkları çalışmada yine Goyal vd., (2013) ile benzer sonuçlara ulaşarak gelişmiş ve gelişmemiş ülkelerde bu konu hakkında araştırma eksikliği olduğunu göstermektedir. Bu bulgular mevcut çalışmanın benzer durumu işaret etmekle beraber durumun yavaş yavaş değiştiğini ve kurumsal sürdürülebilirlik ve finansal performans ilişkisinin gelişmekte olan ülkeler tarafından da çalışıldığını (Türkiye, Malezya, Pakistan, Endonezya vb) ifade etmektedir.

Bibliyometrik bulgular, literatürde pozitif ilişkiyi savunan çalışmaların sayıca fazla olduğunu göstermekle birlikte, negatif ve anlamsız ilişki bulan çalışmaların da güçlü biçimde temsil edildiğini ortaya koymaktadır. Bu durum, ilişkinin bağlamsal, sektörel ve zamansal faktörlere duyarlı olduğunu göstermektedir.

Özellikle:

- Kısa vadeli maliyet baskısı,
- Yüksek başlangıç yatırımı gereksinimi,
- Kurumsal yönetim kalitesi,
- Piyasa derinliği, gibi değişkenlerin ilişkinin yönünü etkileyebileceği anlaşılmaktadır.

Bu bağlamda literatür, “Sürdürülebilirlik finansal performansı artırır mı?” sorusundan ziyade, “Hangi koşullar altında artırır?” sorusuna evrilmektedir.

Bu çalışma, kurumsal sürdürülebilirlik ile finansal performans arasındaki ilişkinin doğrusal ve tek yönlü bir yapıdan ziyade bağlamsal ve moderatör değişkenlere duyarlı bir yapı sergilediğini ortaya koymaktadır. Bibliyometrik haritalama bulguları, özellikle Stakeholder Theory ve Resource-Based View temelli çalışmaların literatürün entelektüel çekirdeğini oluşturduğunu göstermektedir. Bu durum, sürdürülebilirlik yatırımlarının sadece etik sorumluluk değil, aynı zamanda rekabet avantajı yaratabilecek stratejik kaynaklar olarak değerlendirildiğini ortaya koymaktadır. Çalışmanın bir diğer katkısı ise sürdürülebilirlik-finance performans literatürünü yalnızca atıf sayıları üzerinden değerlendirmekle kalmamış, aynı zamanda alanın tematik yoğunlaşma alanlarını, entelektüel merkezlerini ve gelişim eğilimlerini ağ temelli analizlerle ortaya koymuştur. Bu yönüyle çalışma, sürdürülebilirlik literatürüne metodolojik bir katkı sunmakta ve araştırmacılara gelecekteki çalışmalar için sistematik bir referans çerçevesi sağlamaktadır.

Elde edilen bulgular, işletme yöneticileri açısından sürdürülebilirlik yatırımlarının kısa vadeli maliyet kalemi olarak değil, uzun süreli stratejik değer yaratma aracı olarak değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir. Özellikle sektör, ülke ve kurumsal yönetim yapısına bağlı olarak değişen sonuçlar, sürdürülebilirlik stratejilerinin bağlamsal analizlerle desteklenmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Sonuç olarak, kurumsal sürdürülebilirlik ve finansal performans ilişkisi üzerine yapılan çalışmalar sayıca hızla artmakta ve bütüncül bir yapıya kavuşmaktadır. Literatürde pozitif ilişkiyi savunan çalışmalar çoğunlukta olsa da, negatif veya anlamlı ilişki bulamayan araştırmaların varlığı konunun dinamizmini koruduğunu göstermektedir. VOSviewer aracılığıyla sunulan bu bibliyometrik haritalama, araştırmacıların alanın mevcut durumunu anlaması ve yeni araştırma soruları geliştirmesi için sistematik bir rehber sunmaktadır. Bu çalışmada sadece Bu çalışmanın önemli sınırlılıklarından biri, analiz kapsamında yalnızca Web of Science veri tabanında yer alan yayınların dikkate alınmış olmasıdır. Gelecekte bu alanda araştırma gerçekleştirecek çalışmaların veri kapsamını genişleterek Scopus, TR Dizin, Google Scholar ve ProQuest gibi farklı veri tabanlarında yer alan yayınları da incelemeleri, literatüre daha kapsamlı katkılar sağlayabilecektir. Ayrıca araştırmacılar sürdürülebilirlik yatırımlarının finansal performans üzerindeki etkisini sektör bazlı ayrıştırarak incelemesi, özellikle karbon performansı, dijital dönüşüm ve yeşil

inovasyon değişkenlerini modele dahil etmesi literatüre önemli katkılar sağlayacaktır. Ayrıca gelişmekte olan ülkelerde kurumsal yönetim kalitesi ve finansal piyasa derinliği gibi kurumsal faktörlerin moderatör etkisi daha ayrıntılı biçimde incelenmesi alanın gelişimine katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Abukari, K., Musah, A., & Assaidi, A. (2022). The role of corporate sustainability and its consistency on firm financial performance: Canadian evidence. *Accounting perspectives*, 22(1), 55-86. <https://doi.org/10.1111/1911-3838.12309>
- ACCA (2015), "The European commission's multi stakeholder forum on corporate social responsibility", www.accaglobal.com/sg/en/technical-activities/technical-resources-search/2015/february/ec-forum-on-csr.html (Erişim Tarihi: 01.02.2026).
- Adapa, S. (2018). Indian smart cities and cleaner production initiatives – Integrated framework and recommendations. *Journal of Cleaner Production*, 172, 3351-3366. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2017.11.250>
- Alshehhi, A., Nobanee, H., & Khare, N. (2018). The impact of sustainability practices on corporate financial performance: Literature trends and future research potential. *Sustainability*, 10(2), 494. <https://doi.org/10.3390/su10020494>
- Barnea, A., Rubin, A. Corporate social responsibility as a conflict between shareholders. *J Bus Ethics* 97, 71–86 (2010). <https://doi.org/10.1007/s10551-010-0496-z>
- Bénabou, R., & Tirole, J. (2010). Individual and corporate social responsibility. *Economica*, 77(305), 1-19. <https://doi.org/10.1111/j.1468-0335.2009.00843.x>
- Chen, S., Song, Y., & Gao, P. (2023). Environmental, social, and governance (ESG) performance and financial outcomes: Analyzing the impact of ESG on financial performance. *Journal of Environmental Management*, 345, 118829. <https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2023.118829>
- Çavmak, Ş. & Hatunoğlu, Z. (2025). Yeşil muhasebe araştırmalarının bibliyometrik analizi: Eğilimler ve öne çıkan çalışmalar. *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi*, Yıl: 2025, Sayı: 76, Sayfa: 217-236. <https://doi.org/10.55322/mdbakis.1673834>
- Dincer, C., Dincer, B., Keskin, A. İ. (2021). Sürdürülebilirlik ve finansal performans arasındaki ilişkinin Bıst100 ve Bıst sürdürülebilirlik şirketleri aracılığıyla incelenmesi. *Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar Dergisi*, 0(658), 157- 180.
- Dirik, D., Eryılmaz, İ. ve Erhan, T. (2023). Post-truth kavramı üzerine yapılan çalışmaların VOSviewer ile bibliyometrik Analizi. *Sosyal Mucit Academic Review*, 4(2), 164-188. doi: 10.54733/smar.1271369
- Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey, N., & Lim, W. M. (2021). How to conduct a bibliometric analysis: An overview and guidelines. *Journal of Business Research*, 133, 285–296. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2021.04.070>
- Duque-Grisales, E., & Aguilera-Caracuel, J. (2021). Environmental, social and governance (ESG) scores and financial performance of multilatinas: Moderating effects of geographic international diversification and financial slack. *Journal of Business Ethics*, 168(2), 315–334. <https://doi.org/10.1007/s10551-019-04177-w>
- Ellili, N. O. D. (2023). Bibliometric analysis of sustainability papers: Evidence from environment, development and sustainability. *Environment, Development and Sustainability*, 24(6), 8183–8209. <https://doi.org/10.1007/s10668-023-03067-6>
- Friedman, M. (2007). The Social Responsibility of Business Is to Increase Its Profits. In: Zimmerli, W.C., Holzinger, M., Richter, K. (eds) *Corporate Ethics and Corporate Governance*. Springer, Berlin, Heidelberg. https://doi.org/10.1007/978-3-540-70818-6_14
- Ghardallou, W. (2022). Corporate sustainability and firm performance: the moderating role of CEO education and tenure. *Sustainability*, 14(6), 3513. <https://doi.org/10.3390/su14063513>

- Goyal P, Rahman Z, Kazmi A (2013), “Corporate sustainability performance and firm performance research: Literature review and future research agenda”. *Management Decision*, Vol. 51 No. 2 pp. 361–379, doi: <https://doi.org/10.1108/00251741311301867>
- Grewatsch, S., & Kleindienst, I. (2017). When does it pay to be good? Moderators and mediators in the corporate sustainability–corporate financial performance relationship: A critical review. *Journal of Business Ethics*, 145(2), 383–416. <https://doi.org/10.1007/s10551-015-2852-5>
- Hull, C. E., & Rothenberg, S. (2008). Firm performance: The interactions of corporate social performance with innovation and industry differentiation. *Strategic management journal*, 29(7), 781–789. <https://doi.org/10.1002/smj.675>
- In, S. Y., Lee, Y. J., & Eccles, R. G. (2024). Looking back and looking forward: A scientometric analysis of the evolution of corporate sustainability research over 47 years. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 31(3), 2225–2259. <https://doi.org/10.1002/csr.2679>Digital
- Ioannou, I., & Serafeim, G. (2019). Corporate sustainability: a strategy? *Harvard Business School Accounting & Management Unit Working Paper*, (19-065).
- Jadhav DS, Sarangi S (2025), “Corporate sustainability and performance: a bibliometric review for two decades”. *Benchmarking: An International Journal*, Vol. 32 No. 4 pp. 1459–1483, doi: <https://doi.org/10.1108/BIJ-07-2023-0467>
- Khan, M., Serafeim, G., & Yoon, A. (2016). Corporate sustainability: First evidence on materiality. *The Accounting Review*, 91(6), 1697–1724. <https://doi.org/10.2308/accr-51383>
- Lin, F., Lin, S. W., & Fang, W. C. (2022). Impact of CEO narcissism and hubris on corporate sustainability and firm performance. *The North American Journal of Economics and Finance*, 59, 101586. <https://doi.org/10.1016/j.najef.2021.101586>
- Lu, W., Chau, K. W., Wang, H., & Pan, W. (2014). A decade’s debate on the nexus between corporate social and corporate financial performance: A critical review of empirical studies 2002–2011. *Journal of Cleaner Production*, 79, 195–206. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2014.04.072>
- Martínez-Ferrero, J., & Frías-Aceituno, J. V. (2015). Relationship between sustainable development and financial performance: International empirical research. *Business Strategy and the Environment*, 24(1), 20–39. <https://doi.org/10.1002/bse.1803>
- Matorevhu, A. (2024). *Bibliometrics: Application Opportunities and Limitations*. Intechopen. <https://doi.org/10.5772/intechopen.1005292>
- Mousiolis, D. T., Zaridis, A. D., Karamanis, K., & Rontogianni, A. (2015). Corporate social responsibility in SMEs and MNEs. The different strategic decision making. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 175, 579–583. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.01.1240>
- Nirino, N., et al. (2021). Corporate controversies and company’s financial performance: Exploring the moderating role of ESG practices. *Technological Forecasting and Social Change*, 162, 120341. <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2020.120341>
- Office of Sustainability I Home. (t.y.) Erişim Tarihi: 10.02.2026, <https://sustainable.umn.edu/>
- Rahi, A. F., Johansson, J., Blomkvist, M., & Hartwig, F. (2024). Corporate sustainability and financial performance: A hybrid literature review. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 31, 801–815. <https://doi.org/10.1002/csr.2600>
- Rejeb, A., Rejeb, K., Kayikci, Y., Appolloni, A., & Treiblmaier, H. (2023). Mapping the knowledge domain of green procurement: a review and bibliometric analysis. *Environment, Development and Sustainability*, 26(12), 30027–30061. <https://doi.org/10.1007/s10668-023-03948-w>

- Rodgers, W., Al Habsi, M., & Gamble, G. (2019). Sustainability and firm performance: A review and analysis using algorithmic pathways in the throughput model. *Sustainability*, 11(14), 3783. <https://doi.org/10.3390/su11143783>
- Sadiq, M., Singh, J., Raza, M., & Mohamad, S. (2020). The impact of environmental, social and governance index on firm value: Evidence from Malaysia. *International Journal of Energy Economics and Policy*, 10(5), 555–562. <https://doi.org/10.32479/ijee.10217>
- Sak, A. F., & Dalgat, H. (2020). Kurumsal sürdürülebilirliğin firmaların finansal performansına etkisi: BIST kurumsal sürdürülebilirlik endeksindeki firmalar üzerine bir araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (85), 173–186. <https://doi.org/10.25095/mufad.673722>
- Sarkis, J., & Cordeiro, J. J. (2001). An empirical evaluation of environmental efficiencies and firm performance: pollution prevention versus end-of-pipe practice. *European Journal of Operational Research*, 135(1), 102–113. [https://doi.org/10.1016/S0377-2217\(00\)00306-4](https://doi.org/10.1016/S0377-2217(00)00306-4)
- Şeker, Y., & Şengür, E. (2022). Çevresel, sosyal ve kurumsal yönetim (ESG) performansı: Uluslararası bir araştırma. *Journal of Accounting and Taxation Studies*, 15(2), 349–387. <https://doi.org/10.29067/muvu.1066216>
- Tien, N. H., Hung Anh, D. B., & Ngoc, N. M. (2020). Corporate financial performance due to sustainable development in Vietnam. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 27(2), 694–705. <https://doi.org/10.1002/csr.1836>
- Trumpp, C., & Guenther, T. (2017). Too little or too much? Exploring U-shaped relationships between corporate environmental performance and corporate financial performance. *Business Strategy and the Environment*, 26(1), 49–68. <https://doi.org/10.1002/bse.1900>
- UN. (2012). Rio’da düzenlenen Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı. <https://www.un.org/en/conferences/environment/rio2012> (Erişim Tarihi: 08.02.2025).
- Uşar, D. D., Soytaş, M. A., Denizel, M., & Ersoy, İ. (2017). Sürdürülebilirlik yatırımlarının finansal performansa etkisi: Türkiye örneği. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 15(2), 140–162. <http://dx.doi.org/10.11611/yead.316847>
- Wagner, M. (2010). The role of corporate sustainability performance for economic performance: A firm-level analysis of moderation effects. *Ecological economics*, 69(7), 1553–1560. <https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2010.02.017>
- Wang, Z., & Sarkis, J. (2017). Corporate social responsibility governance, outcomes, and financial performance. *Journal of Cleaner Production*, 162, 1607–1616. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2017.06.142>
- Xie, J., Nozawa, W., Yagi, M., Fujii, H., & Managi, S. (2019). Do environmental, social, and governance activities improve corporate financial performance? *Business Strategy and the Environment*, 28(2), 286–300. <https://doi.org/10.1002/bse.2224>
- Sueyoshi, T., & Goto, M. (2011). Methodological comparison between two unified (operational and environmental) efficiency measurements for environmental assessment. *European Journal of Operational Research*, 210(3), 684–693. <https://doi.org/10.1016/j.ejor.2010.10.030>
- Sueyoshi, T., Yuan, Y., & Goto, M. (2017). A literature study for DEA applied to energy and environment. *Energy Economics*, 62, 104–124. <https://doi.org/10.1016/j.eneco.2016.11.006>
- Sueyoshi, T., & Goto, M. (2012). Weak and strong disposability vs. natural and managerial disposability in DEA environmental assessment: comparison between Japanese electric power industry and manufacturing industries. *Energy economics*, 34(3), 686–699. <https://doi.org/10.1016/j.eneco.2011.10.018>